

Nr 59.

*Bevillningsutskottets betänkande angående beräkning av bevil-
lingarna för budgetåret 1950/51, m. m., jämte i äm-
net väckta motioner.*

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevilningarnas belopp för budgetåret 1950/51 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande års riksdag fastställda grunder.

På sätt framgår av det vid årets statsverksproposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1950 (Bilaga 1 till statsverkspropositionen 1950: Inkomster å driftbudgeten) har chefen för finansdepartementet nämnda dag underställt Kungl. Maj:ts prövning finansplan och beräkning av inkomster å driftbudgeten för budgetåret 1950/51 jämte därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därvid anmält riksräkenskapsverkets skrivelse den 7 december 1949 med inkomstberäkning för nämnda budgetår.

I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t bl. a. föreslagit riksdagen besluta, att skogsvårdsavgift enligt förordningen om skogsvårdsavgift skall för år 1950 utgå med en och en halv promille.

Statsverkspropositionen har, såvitt angår det promilletal varmed skogsvårdsavgiften för år 1950 utgå, hänvisats till bevillningsutskottet.

I en den 31 mars 1950 dagtecknad proposition nr 237 angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1950/51, m. m., har Kungl. Maj:t framlagt förslag angående grunderna för uttagande av skatt å inkomst och förmögenhet för samma budgetår m. m. Kungl. Maj:t har därvid föreslagit riksdagen bl. a. att besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1950/51 med 100 procent av grundbeloppet.

Sisnämnda proposition har, såvitt angår bl. a. grunderna för uttagande av preliminär skatt för inkomst under budgetåret 1950/51, hänvisats till bevillningsutskottet.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet upptagit de vid riksdagens början väckta, likalydande motionerna I: 315 av herr *Elon Andersson* m. fl. och II: 380 av herr *Ohlin* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte

besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för den del av budgetåret 1950/51, som faller inom tiden 1 juli till 31 december med 100 % av grundbeloppet samt för tiden 1 januari till 30 juni med 90 % av grundbeloppet».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 315.

I det i statsverkspropositionen intagna förslaget till beräkning av inkomsterna å driftbudgeten under budgetåret 1950/51 äro bevillningarna i överensstämmelse med departementschefens förslag beräknade till följande belopp:

	Kronor	Kronor
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	2 200 000 000	
Kupongskatt	6 000 000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	1 000 000	
Skogsvårdsavgifter	4 600 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	200 000	
Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskaps- skatt	55 000 000	
Lotterivinstskatt	28 000 000	
Omsättnings- och expeditiönsstämplar m. m.	43 000 000	2 337 800 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	100 000 000	
Bensinskatt	430 000 000	530 000 000
Tullar och acciser:		
Tullmedel	220 000 000	
Varuskatt	150 000 000	
Trafikskatt	35 000 000	
Accis å silke	4 300 000	
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	3 500 000	
Skatt å kaffe	11 000 000	
Tobaksskatt	435 000 000	
Brännvinstillverkningskatt	20 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihan- delsbolag	20 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhan- delsbolag	30 000 000	
Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker	480 000 000	
Omsättnings- och utskänkningskatt å vin	36 000 000	

	Kronor	Kronor
Maltdrycksskatt	67 000 000	
Skatt å läskedrycker	30 000 000	
Statlig nöjesskatt	45 000 000	1 586 800 000
Postverket (överskott)		15 000 000

Beträffande riksstatsförslagets inkomstsida och beräkningen av de särskilda inkomsttitlarna har *departementschefen* i statsverkspropositionen lämnat följande redogörelse:

Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse. Riksräkenskapsverket har beträffande inkomsttiteln *preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m.* verkställt beräkning av inkomsterna för såväl budgetåret 1949/50 som 1950/51.

Riksräkenskapsverket har därvid med utgångspunkt från taxeringsutfallet i fråga om verksamhetsåret 1948 och den beräknade inkomstutvecklingen under verksamhetsåret 1949 räknat med någon stegring av skatteunderlaget för verksamhetsåret 1950 och den inflytande preliminärskatten under uppbördsåret 1950/51. Även för uppbörden året 1951/52 har riksräkenskapsverket ansett sig böra räkna med ytterligare någon stegring. I fråga om skatteunderlagets utveckling har riksräkenskapsverket gjort följande antaganden. Vad först gäller fysiska personer har riksräkenskapsverket framhållit, att inkomsten av jordbruksfastighet — som för verksamhetsåret 1948 utvisar en stegring av 2 procent i jämförelse med året närmast före — torde på grund av det relativt goda skördeutfallet ha ökats under år 1949. Riksräkenskapsverket har därvid i huvudsak med ledning av de kalkyler, som legat till grund för överenskommelserna rörande prissättningen å jordbrukets produkter räknat med en betydligt större ökning under detta senare år än under år 1948. Det jämförelsevis goda skördeutfallet år 1949 beräknas komma att påverka även 1950 års inkomst av jordbruksfastighet. Till följd härav och med hänsyn till den tillämpade ordningen på prissättningen å jordbrukets produkter torde inkomsten av jordbruksfastighet sistnämnda år kunna antagas bli av samma storlek som under år 1949. Beträffande inkomsten av arbetsanställning, som under verksamhetsåret 1948 stigit med nära 14 procent i jämförelse med närmast föregående år, har riksräkenskapsverket med ledning av föreliggande statistik över löneinkomsterna uppskattat den genomsnittliga stegringen för år 1949 till omkring 3 procent i jämförelse med 1948, varvid ämbetsverket erinrat om den stabilisering av lönenivån, som kunnat ernås. Även för år 1950 har riksräkenskapsverket räknat med en i stort sett stabiliserad lönenivå. Jämväl för den närmaste tiden därefter har riksräkenskapsverket på grund av svårigheterna att för närvarande bedöma den fortsatta utvecklingen utgått från i huvudsak samma förutsättning. Vidare anser sig riksräkenskapsverket även för nästa år böra räkna med mycket god sysselsättning och en fortsatt ökning av produktionsvolymen. På grund härav och med hänsyn till den allttjämt fortgående överflyttningen av arbetskraft från lägre betalda till högre betalda yrken torde

man enligt ämbetsverket även vid en stabiliserad lönenivå kunna räkna med en viss ökning av inkomsten av arbetsanställning. Inkomsten av rörelse utvisar för verksamhetsåret 1948 en ökning med närmare 5 procent i jämförelse med år 1947. För år 1949 förutsättes rörelseinkomsten i stort sett oförändrad jämfört med närmast föregående år. Aktiebolagens inkomster beräknas icke komma att under år 1949 i någon mera betydande grad avvika från taxeringsresultatet för år 1948. I fråga om fysiska personers rörelseinkomster och aktiebolagens inkomster under år 1950 har riksräkenskapsverket, bland annat med hänsyn till svårigheterna att nu på längre sikt bedöma verkningarna av kronans devalvering, utgått från ett i huvudsak oförändrat läge.

Riksräkenskapsverket framhåller, att på grundval av 1948 års taxering kvarstående skatt påfördes de skattskyldiga ett belopp av i runt tal 850 miljoner kronor, medan ett belopp av omkring 200 miljoner kronor skulle återbetalas. Enligt av riksräkenskapsverket från länsstyrelserna infordrade uppgifter uppgår den kvarstående skatten på grundval av 1949 års taxering till i runt tal 700 miljoner kronor, medan restitutionerna kunna beräknas till omkring 260 miljoner kronor.

Vad beträffar storleken av den kvarstående skatten, som kan komma att påföras och de återbetalningar av för mycket erlagd preliminärskatt, som kan komma att verkställas på grundval av 1950 års taxering, finnes enligt ämbetsverket icke anledning att räkna med en fortsatt förändring av samma storleksordning som den senast konstaterade. En viss minskning av den kvarstående skatten och ökning av den överskjutande preliminärskatten förefaller emellertid sannolik. Vissa beräkningar beträffande storleken av den slutliga skatten på 1949 års inkomst och förmögenhet med ledning av de tidigare redovisade antagandena om inkomstutvecklingen tyda härpå.

Riksräkenskapsverket erinrar om att enligt förordningen den 17 december 1948, nr 761, den kvarstående skatt på grund av 1948 års taxering, som förföll till betalning under uppbördsterminen i mars 1949, i stället skulle få erläggas under terminen i maj 1949 och att den kvarstående skatt, som förföll till betalning under majterminen, i stället skulle få erläggas under uppbördsterminen i september 1949. I proposition nr 218 till 1949 års riksdag har föreslagits, att motsvarande regler skola gälla i avseende på kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering. Vidare har riksräkenskapsverket erinrat om att i nämnda proposition förutsatts att något liknande anståndsförfarande icke vidare skulle ifrågakomma, såvitt läget icke bleve ett annat än vad som nu kunde förutses.

Med utgångspunkt från dessa kalkyler kommer riksräkenskapsverket till det resultatet, att bruttoinkomsterna å förevarande riksstatstitel skulle komma att uppgå för budgetåret 1949/50 till omkring 4 300 miljoner kronor och för budgetåret 1950/51 till omkring 4 500 miljoner kronor.

Då utgifterna å titeln för budgetåret 1949/50 beräknas komma att uppgå till över 2 300 miljoner kronor uppskattar riksräkenskapsverket utfallet av inkomsttiteln innevarande budgetår till i runt tal 2 000 miljoner kronor.

Beträffande nästkommande budgetår har riksräkenskapsverket beräknat utgifterna å inkomstiteln på följande sätt. Utbetalningen av kommunal-skattemedel — här inbegripet dels förskott å kommunal inkomstskatt under kalenderåret 1950, dels fastighetsskatten, dels ock slutavräkning på det under kalenderåret 1948 utbetalade förskottet å kommunal inkomstskatt — torde under kalenderåret 1950 komma att uppgå till i runt tal 1 900 miljoner kronor, varav å första hälften av budgetåret 1950/51 skulle falla 950 miljoner kronor. På andra hälften av budgetåret beräknas motsvarande utbetalningar — med utgångspunkt från vad verket antagit beträffande inkomstutvecklingen samt under förutsättning av i stort sett oförändrad kommunal utdebitering för år 1951 — belöpa sig till likaledes 950 miljoner kronor. Till kommunalskattemedlen, 1 900 miljoner kronor, skall läggas dels restitutioner av preliminärskatt, beräknade till något över 260 miljoner kronor, samt omföringar av pensionsavgifter, olycksfallsförsäkringsavgifter, skogsvårdsavgifter, annuiteter m. m. med ca 165 miljoner kronor. Utgifterna å titeln preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. under nästa budgetår antagas sålunda uppgå till omkring 2 300 miljoner kronor. Under framhållande av svårigheterna att beräkna förevarande inkomstitel — bland annat på grund av att tillräcklig erfarenhet ännu ej vunnits i fråga om verkningarna av dels det nya uppördssystemet, dels det från och med 1948 tillämpade skattesystemet — och med understrykande även av ovissheten i de gjorda antagandena om den kommande inkomstutvecklingen förordar riksräkenskapsverket, att titeln uppföres i riksstaten med 2 200 miljoner kronor.

I överensstämmelse med av överståthållarämbetet gjorda beräkningar har riksräkenskapsverket upptagit inkomsten av k u p o n g s k a t t för nästa budgetår till samma belopp som för innevarande budgetår, eller 6 miljoner kronor.

Även inkomstiteln u t s k i f t n i n g s s k a t t o c h e r s ä t t n i n g s s k a t t har av riksräkenskapsverket för budgetåret 1950/51 upptagits till oförändrat belopp, 1 miljon kronor.

Inkomstiteln s k o g s v å r d s a v g i f t e r har för innevarande budgetår upptagits till 5 miljoner kronor. Under budgetåret 1948/49 utgjorde inkomsten å titeln 4,6 miljoner kronor. Under förutsättning att skogsvårdsavgiften för år 1950 fastställes att utgå efter samma promillesats som för år 1949, eller en och en halv promille, förordar riksräkenskapsverket, att inkomstiteln för nästa budgetår upptages med 4,6 miljoner kronor, innebärande en minskning i förhållande till gällande riksstat med 0,4 miljon kronor.

Inkomsterna å titeln b e v i l l n i n g s a v g i f t e r för särskilda förmåner och rättigheter ha av riksräkenskapsverket för nästa budgetår beräknats till 200 000 kronor, innebärande en ökning med 50 000 kronor.

I anslutning till av generalpoststyrelsen gjorda beräkningar har riksräkenskapsverket för innevarande budgetår uppskattat inkomsterna under

titeln arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskaps- skatt till 65 miljoner kronor. Härigenom ingår emellertid ett betydande belopp från ett enda dödsbo. På grund härav och med hänsyn till den överskjutning av inkomster till budgetåret 1949/50 som föranletts av arbetskonflikten vid Stockholms rådhusrätt år 1948, har riksräkenskapsverket föreslagit att inkomstiteln i riksstaten för budgetåret 1950/51 upptages till 55 miljoner kronor, vilket innebär en minskning med 15 miljoner kronor.

Lotterivinstskatten, som för budgetåret 1948/49 uppgått till 27,2 miljoner kronor och för det löpande budgetåret beräknas inflyta med 28 miljoner kronor, har av riksräkenskapsverket för nästa budgetår beräknats till sistnämnda belopp innebärande en höjning i förhållande till gällande riksstat med 2 miljoner kronor.

Inkomsterna under titeln omsättnings- och expeditionsstämpel m. m., som i gällande riksstat uppförts med 50 miljoner kronor, beräknas av generalpoststyrelsen till 43 miljoner kronor för budgetåret 1949/50, vilken beräkning riksräkenskapsverket godtagit. Även för nästa budgetår föreslår riksräkenskapsverket, att inkomstiteln upptages till sistnämnda belopp, 43 miljoner kronor. Den beräknade minskningen sammanhänger med en nedgång av stämpeluppbörden beträffande lagfarter samt aktie- och obligationsemissioner.

Automobilskattmedel. I gällande riksstat ha intäkterna av fordonsskatten och bensinskatten upptagits till 85 resp. 350 miljoner kronor. Med ledning av från statens trafikkommission inhämtade uppgifter rörande motorfordonsbeståndet vid ingången av fjärde kvartalet 1949 har riksräkenskapsverket beräknat fordonsskatten till 95 miljoner kronor för innevarande budgetår och till 100 miljoner kronor för budgetåret 1950/51. Enligt från statens bränslekommission efter bensinransoneringens upphörande införskaffade uppgifter rörande den beräknade totala förbrukningen av bensin under tiden fram till utgången av budgetåret 1950/51, har skatten å importerad och inom riket tillverkad bensin ansetts kunna beräknas i anslutning till av generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen verkställda kalkyler samt uppskattas till nära 380 miljoner kronor för budgetåret 1949/50 och till något mer än 390 miljoner kronor för budgetåret 1950/51. Skatten å motorsprit har i enlighet med kontrollstyrelsens beräkningar uppskattats till 5 miljoner kronor för budgetåret 1949/50 och till 6 miljoner kronor för budgetåret 1950/51. Inkomsterna av skatt å brännolja beräknar riksräkenskapsverket med ledning av införskaffade uppgifter från länsstyrelserna till omkring 30 miljoner kronor för budgetåret 1949/50 och till något högre belopp för budgetåret 1950/51. I enlighet härmed har riksräkenskapsverket beräknat inkomstiteln bensinskatt för budgetåret 1949/50 till 415 miljoner kronor och för budgetåret 1950/51 till 430 miljoner kronor.

Tullar och acciser. Inkomstiteln tullmedel, som under budgetåret 1948/49 gav en behållen intäkt av 230 miljoner kronor, är i riksstaten för löpande

budgetår uppförd med 225 miljoner kronor. Vid i november 1949 gjord uppskattning har generaltullstyrelsen beräknat nettouppbördens för innevarande budgetår till 215 miljoner kronor och för nästa budgetår till 220 miljoner kronor. Styrelsen har därvid utgått från i stort sett oförändrade tullsatsar under den tid beräkningen avser och alltså icke räknat med den sänkning av vissa tullsatsar, som skulle följa av en svensk anslutning till den i Ancey träffade GATT-överenskommelsen. Den sänkning av tullsatserna, som maximalt kan ifrågakomma enligt nämnda överenskommelse, har styrelsen beräknat motsvara en uppbördsminskning av 20 miljoner kronor för år.

Riksräkenskapsverket erinrar om att Kungl. Maj:t genom proposition nr 215 till 1949 års riksdag hemställt om bemyndigande att intill den 1 juli 1950 i den utsträckning Kungl. Maj:t finner lämpligt besluta om överförande av tull, tilläggstull och skatt å kaffe till clearingkassa för kaffe samt framhåller, att då ämbetsverket saknar möjlighet att bedöma i vilken omfattning sådan överföring kommer att ske, tullmedelsinkomsterna och kaffeskatten här torde få upptagas till belopp, som komma i fråga, därest någon överföring av medel till clearingkassa icke kommer att äga rum. Riksräkenskapsverket, som godtagit generaltullstyrelsens beräkning i fråga om såväl löpande som nästkommande budgetår, förordar, att inkomstiteln tullmedel, under förutsättning av oförändrade tullsatsar, för budgetåret 1950/51 uppföres med 220 miljoner kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår är inkomstiteln varuskatt, varunder även redovisas intäkten av pålsvaruskatt samt den särskilda försäljningsskatten å mattor, guldsmedsvaror och grammofonvaror, upptagen till ett belopp av 155 miljoner kronor. I anslutning till beräkningar av kontrollstyrelsen, generaltullstyrelsen och länsstyrelserna om utfallet av inkomstiteln — ehuru med avrundning av beloppen — har riksräkenskapsverket, med utgångspunkt från nu gällande bestämmelser beträffande beskattningen av choklad- och konfektyrvaror, beräknat inkomsten å titeln för vart och ett av budgetåren 1949/50 och 1950/51 till 150 miljoner kronor.

Inkomstiteln pappersskatt är i riksstaten för innevarande budgetår upptagen till 50 miljoner kronor. Enligt de beräkningar, som verkställt av kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen, skulle å titeln för budgetåren 1949/50 och 1950/51 inflyta cirka 48 resp. 51 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har godtagit dessa beräkningar, därvid dock beträffande budgetåret 1950/51 från riksräkenskapsverkets sida förutsatts, att pappersskatt skall uttagas jämväl efter den 1 juli 1950.

Trafikskatten, som i gällande riksstat upptagits till 35 miljoner kronor, beräknas av järnvägsstyrelsen till oförändrat 35 miljoner kronor för vart och ett av budgetåren 1949/50 och 1950/51. Riksräkenskapsverket har anslutit sig till järnvägsstyrelsens beräkningar.

Riksräkenskapsverket har, i överensstämmelse med av generaltullstyrelsen gjord beräkning, uppskattat inkomsterna för nästa budgetår av accis å silke, som för löpande budgetår i riksstaten uppförts med 3,7 miljoner kronor och för löpande budgetår beräknas inflyta med 4,2 miljoner kronor, till 4,3 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har därvid för-

utsatt, att silkeaccis fortfarande skall uttagas enligt gällande bestämmelser.

I fråga om titeln accis å margarin och vissa andra fettvaror, som i gällande riksstat uppförts med 8 miljoner kronor, har riksräkenskapsverket — med utgångspunkt från att accisen å margarin i enlighet med vad som uttalats i proposition nr 215 till 1949 års riksdag skall upphöra men att accis skall erläggas för leveranser, som ske före innevarande kalenderårs utgång — beräknat med ledning av kontrollstyrelsens kalkyler inkomsterna till 8,5 miljoner kronor för budgetåret 1949/50 och 3,5 miljoner kronor för budgetåret 1950/51.

I nära överensstämmelse med av generaltullstyrelsen och livsmedelskommissionen uppgjorda kalkyler beräknar riksräkenskapsverket, att skatt å kaffe skall inflyta under löpande budgetår med 11,4 miljoner kronor och föreslår, att i riksstaten för nästa budgetår inkomstiteln upptages till 11 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har därvid — på skäl som av riksräkenskapsverket anförts i sammanhang med ämbetsverkets beräkning av inkomstiteln tullmedel — upptagit inkomsterna under förevarande inkomstitel till belopp, som komma i fråga, därest någon sådan överföring av tull, tilläggstull och skatt å kaffe till clearingkassa för kaffe, varom Kungl. Maj:t gjort framställning till 1949 års riksdag, icke skall äga rum.

I gällande riksstat har tobaksskatten upptagits till 435 miljoner kronor. Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet har beräknat tobaksskatten för innevarande budgetår till 432 miljoner kronor samt för nästkommande budgetår, under förutsättning av någorlunda oförändrade konjunkturförhållanden, utförsäljningspriser och importmöjligheter, till 420 miljoner kronor. Nedgången sammanhänger med en av nuvarande importrestriktioner föranledd minskning av försäljningsvolymen, såvitt gäller amerikanska cigaretter, vilka betinga ett avsevärt högre utförsäljningspris än de cigaretter, som tillverkas inom landet.

Riksräkenskapsverket har ansett sig kunna räkna med att devalveringen av den svenska kronan icke under den tid riksräkenskapsverkets beräkning avser skall medföra sådan prisstegring på tobaksvaror, att tobaksskatteinkomsterna i nämnvärd grad påverkas därav. Med utgångspunkt härifrån och med hänsyn till av tobaksmonopolet lämnade uppbördssiffror — som utvisa att den inlevererade tobaksskatten för de första fyra månaderna av löpande budgetår uppgått till drygt 152 miljoner kronor — har riksräkenskapsverket funnit sig böra beräkna tobaksskatten för innevarande budgetår till det i riksstaten upptagna beloppet, 435 miljoner kronor, samt föreslår, att samma belopp, 435 miljoner kronor, uppföres i riksstaten för budgetåret 1950/51.

Brännvinstillverkningsskatten har i gällande riksstat upptagits till 17 miljoner kronor och beräknas för löpande budgetår inflyta med 18 miljoner kronor. För budgetåret 1950/51 har kontrollstyrelsen beräknat intäkten till 20 miljoner kronor. Mot denna uppskattning har riksräkenskapsverket icke haft något att erinra.

Riksräkenskapsverket föreslår, att inkomsterna av partihandelsbolag, vilka för innevarande budgetår upptagits med 26 miljoner kronor, för budgetåret 1950/51 beräknas till 20 miljoner kronor.

Inkomsterna av detaljhandelsbolag har i riksstaten för löpande budgetår upptagits med 30 miljoner kronor. I enlighet med av kontrollstyrelsen lämnade uppgifter uppskattar riksräkenskapsverket här avsedda inkomster för vart och ett av budgetåren till oförändrat 30 miljoner kronor.

Omsättnings- och utskänkningskatten å spritdrycker har i riksstaten för löpande budgetår uppförts med 450 miljoner kronor. I enlighet med av kontrollstyrelsen lämnade uppgifter uppskattar riksräkenskapsverket inkomsterna å förevarande titel till 475 miljoner kronor under budgetåret 1949/50 samt föreslår, att titeln för budgetåret 1950/51 beräknas till 480 miljoner kronor.

Omsättnings- och utskänkningskatt å vin har i riksstaten för löpande budgetår upptagits till 36 miljoner kronor och torde enligt av kontrollstyrelsen nu gjorda beräkningar ge denna intäkt. Med hänsyn till den ovissa utvecklingen har styrelsen ansett inkomsterna för nästa budgetår böra upptagas med 35 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket beräknar inkomsterna å förevarande titel till 36 miljoner kronor för såväl det löpande budgetåret som budgetåret 1950/51.

Maltdrycksskatten, som i gällande riksstat upptagits till 65 miljoner kronor, beräknas av kontrollstyrelsen inflyta med 67 miljoner kronor. Styrelsen har, under antagande av oförändrad maltdryckskonsumtion, för nästa budgetår räknat med samma belopp, 67 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har anslutit sig till kontrollstyrelsens beräkning.

I enlighet med av kontrollstyrelsen framlagt förslag beräknar riksräkenskapsverket inkomsterna av skatten å läskedrycker under vart och ett av budgetåren 1949/50 och 1950/51 till 30 miljoner kronor, vilket är samma belopp varmed titeln uppförts i gällande riksstat.

Enligt från överståthållarämbetet och länsstyrelserna inhämtade uppgifter beräknas inkomsten å titeln statlig nöjesskatt, som i riksstaten för löpande budgetår upptagits till 40 miljoner kronor, komma att uppgå till 41,3 miljoner kronor under budgetåret 1949/50 och till något lägre belopp under budgetåret 1950/51. Riksräkenskapsverket beräknar emellertid med stöd av uppbördssiffrorna titeln för innevarande budgetår till 45 miljoner kronor och föreslår, att inkomstiteln nöjesskatt för budgetåret 1950/51 upptages till likaledes 45 miljoner kronor.

I fråga om beräkningen av de olika huvudtitlarna ansluter jag mig, där icke annat anges i det följande, till riksräkenskapsverkets förslag.

Vid beräkningen av titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. har riksräkenskapsverket utgått från att uppbörden av kvarstående skatt på grund av 1949 års taxering — i enlighet med riksdagens numera fattade beslut — delvis kommer att falla på budgetåret 1950/51. Däremot räknas icke med att någon motsvarande förskjutning kommer att ske till det därefter följande budgetåret. I avvaktan på den översyn av inkomstberäk-

ningen, som är avsedd att företagas längre fram under riksdagen, förordar jag — med utgångspunkt från att den statliga inkomstskatten alltjämt uttages med 100 procent av grundbeloppet — att inkomsttiteln nu preliminärt upptages med det av riksräkenskapsverket beräknade beloppet, 2 200 miljoner kronor, eller samma belopp som i gällande riksstat.

Jag gör i det följande hemställan om att skogsvårdsavgiften för år 1950, liksom för år 1949, fastställas till det i förordningen om skogsvårdsavgift angivna maximitalet 1,5 promille. I enlighet härmed beräknar jag titeln skogsvårdsavgifter till av riksräkenskapsverket föreslaget belopp av 4,6 miljoner kronor.

Såsom i det föregående framhållits förordar jag icke någon förlängning av pappersskatten efter innevarande budgetårs utgång. Inkomsttiteln torde därför icke böra uppföras å riksstaten för nästa budgetår, vilket föranleder en minskning med 51 miljoner kronor.

I propositionen nr 237 har föreslagits ny beräkning av vissa inkomsttitlar. Departementschefen har därvid anfört bl. a. följande:

I skrivelse den 23 mars 1950 har riksräkenskapsverket jämlikt gällande instruktion avlämnat förslag till förnyad beräkning av statsverkets inkomster under de större inkomsttitlarna för budgetåret 1950/51. Vid beräkningens verkställande har ämbetsverket liksom under tidigare år från vederbörande myndigheter införskaffat nya uppgifter rörande de större inkomsttitlarna ävensom vissa speciellt konjunktur känsliga inkomsttitlar. Beträffande de olika inkomsttitlarna har riksräkenskapsverket i huvudsak anfört följande.

Skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Denna inkomsttitel beräknades i december 1949 till 2 200 miljoner kronor och upptogs i statsverkspropositionen till detta belopp. Sedan riksräkenskapsverkets beräkning avgavs, ha vissa uppgifter om skatteuppbörden i januari och mars innevarande år blivit tillgängliga, varjämte uppgifter nu föreligga om det belopp, som under första hälften av budgetåret 1950/51 skall utbetalas till kommunerna. Dessa uppgifter giva ej anledning till ändring av den av riksräkenskapsverket förut avgivna beräkningen rörande denna inkomsttitel. Ett osäkerhetsmoment ligger dock i svårigheten att beräkna, hur den kvarstående skatten på grund av 1949 års taxering efter det medgivna anståndet med dess erläggande kommer att fördela sig på det löpande budgetåret och budgetåret 1950/51.

Kuponskatt. Denna inkomsttitel är i statsverkspropositionen upptagen till 6 miljoner kronor. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 28 februari 1950 har överståthållarämbetet beräknat inkomsterna å titeln för nästa budgetår till 5 miljoner kronor. För innevarande budgetår uppskattas inkomsterna till 5 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget upptages till sistnämnda belopp.

Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt. I statsverkspropositionen är denna inkomsttitel upptagen till 55 miljoner kronor. Enligt av generalpoststyrelsen den 3 mars 1950 avgiven beräkning uppskattas postverkets uppbörd under titeln till 54 miljoner kronor, varav arvslottsskatt 31 miljoner kronor, gåvoskatt 2,5 miljoner kronor och kvarlåtenskapsskatt 20,5 miljoner kronor. Uppbörden genom länsstyrelserna under titeln torde kunna uppskattas till omkring 1 miljon kronor. Riksräkenskapsverket anser sig ej böra frångå statsverkspropositionens beräkning.

Lotterivinstskatt. I statsverkspropositionen har lotterivinstskatten beräknats till 28 miljoner kronor. I sin förnyade beräkning har generalpoststyrelsen med vidhållande av tidigare verkställd beräkning uppskattat uppbörden under nästa budgetår till 27 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket finner ej anledning föreslå ändring i statsverkspropositionens beräkning.

Omsättnings- och expeditionsstämplar m. m. Denna titel beräknades i december 1949 av riksräkenskapsverket till 43 miljoner kronor, vilket belopp godtogs i statsverkspropositionen. Generalpoststyrelsen har nu liksom i sin ursprungliga beräkning uppskattat inkomsterna å titeln till 42 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som för det löpande budgetåret beräknat inkomsterna å titeln till 43 miljoner kronor, föreslår, att inkomstiteln även för budgetåret 1950/51 upptages till sistnämnda belopp.

Fordonsskatt. I skrivelse till riksräkenskapsverket den 7 mars 1950 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat denna inkomstitel till 100 miljoner kronor eller samma belopp som i statsverkspropositionen. Riksräkenskapsverket förordar, att titeln upptages till nämnda belopp i det slutliga riksstatsförslaget.

Bensinskatt. Denna skatt beräknades i december 1949 av riksräkenskapsverket till 430 miljoner kronor, vilket belopp upptogs i statsverkspropositionen. Bensinransoneringens upphävande i november 1949 antogs komma att medföra en icke obetydlig ökning av bensinförbrukningen och av bensinskatteuppbörden. För innevarande budgetår beräknades sålunda i anslutning till generaltullstyrelsens och kontrollstyrelsens kalkyler inkomsten av bensinskatt till 415 miljoner kronor mot i riksstaten upptagna 350 miljoner kronor men kan enligt en av riksräkenskapsverket nu företagen beräkning uppskattas till endast 375 miljoner kronor. För nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i till riksräkenskapsverket avgiven förnyad beräkning uppskattat inkomsten å denna titel till 430 miljoner kronor, varvid styrelsen antagit, att inkomsten av bensinskatt kommer att stiga i proportion till av styrelsen förutsedd ökning av fordonsbeståndet. I förnyade beräkningar ha generaltullstyrelsen och kontrollstyrelsen beräknat inkomsten av bensinskatt till 275 miljoner kronor för importerad bensin respektive 105 miljoner kronor för inom riket tillverkad bensin och motorsprit. Härtill kommer skatt å brännolja, som torde kunna uppskattas till närmare 40 miljoner kronor, varjämte titeln å andra sidan belastas med viss skatterestitution till jordbrukare. Från statens bränslekommission har riksräkenskapsverket införskaffat uppgifter rörande den beräknade bensinförbrukningen, vilka utvisa, att skatten å importerad och inom riket tillverkad bensin kan beräknas i nära anslutning till generaltullstyrelsens och kontrollstyrelsens beräkningar. Riksräkenskapsverket uppskattar inkomsterna å titeln bensinskatt till 420 miljoner kronor för nästa budgetår och förordar, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget upptages till detta belopp.

Tullmedel. Denna inkomstitel upptogs i riksräkenskapsverkets inkomstberäkning i december 1949 i enlighet med generaltullstyrelsens beräkning till 220 miljoner kronor, vilket belopp godtogs i statsverkspropositionen. Generaltullstyrelsen förordar i skrivelse till riksräkenskapsverket den 7 mars 1950, att tullmedlen beräknas till nämnda belopp. Härvid har generaltullstyrelsen räknat med en viss uppbördsökning på grund av en väntad stegring av importen. Denna uppbördsökning beräknas emellertid motvägas av minskade tullintäkter till följd av Sveriges anslutning till allmänna tull- och handelsavtalet, varom Kungl. Maj:t gjort framställning till årets riksdag. Riksräkenskapsverket anser sig ej böra föreslå någon ändring av den i statsverkspropositionen upplagna inkomsten å denna titel. I sina beräk-

ningar har riksräkenskapsverket ej medtagit någon överföring av tull och tilläggstull å kaffe till clearingkassa för kaffe, enär ämbetsverket saknar möjlighet att bedöma, i vilken utsträckning dylik överföring kan komma att ske under nästa budgetår.

Varuskatt. I statsverkspropositionen har denna inkomsttitel upptagits till 150 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen ha i till riksräkenskapsverket avgivna förnyade beräkningar upptagit uppbörden av varuskatt till 140 resp. 5,5 miljoner kronor, vartill kommer den kvarstående uppbörden av allmän omsättningsskatt, som torde uppgå till omkring 1 miljon kronor. Riksräkenskapsverket finner ej anledning föreslå ändring i statsverkspropositionens beräkning av denna inkomsttitel.

Pappersskatt. Denna inkomsttitel är icke upptagen i statsverkspropositionen, då papperskatten förutsatts icke skola uttagas efter innevarande budgetårs utgång. Kontrollstyrelsen beräknar den till nästa budgetår kvarstående uppbörden av pappersskatt till 7 miljoner kronor. Under förutsättning att papperskatten upphör att utgå från och med den 1 nästkommande juli föreslår riksräkenskapsverket, att nämnda belopp upptages i det slutliga riksstatsförslaget. Med hänsyn till beloppets storlek finner riksräkenskapsverket det önskvärt, att inkomsttiteln bibehålles i riksstaten under nästkommande budgetår.

Trafikskatt. Denna inkomsttitel har järnvägsstyrelsen i skrivelse till riksräkenskapsverket den 11 mars 1950 beräknat till 35 miljoner kronor eller samma belopp som i statsverkspropositionen. Riksräkenskapsverket förordar, att titeln upptages till nämnda belopp i det slutliga riksstatsförslaget.

Accis å silke. Denna titel är upptagen i statsverkspropositionen med 4,3 miljoner kronor. I proposition till riksdagen angående vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m. har emellertid föreslagits, att förordningen om accis å silke skall upphöra att gälla. I till riksräkenskapsverket avgiven förnyad beräkning har generaltullstyrelsen ej räknat med några inkomster av accis å silke under nästkommande budgetår. Styrelsen har härvid utgått från att under detta budgetår inflytande kvarstående uppbörd skall behöva tagas i anspråk för de restitutioner, som förutses i nämnda proposition. Under förutsättning att accisen å silke slopas föreslår riksräkenskapsverket, att titeln ej upptages i det slutliga riksstatsförslaget.

Skatt å kaffe. I statsverkspropositionen har denna inkomsttitel upptagits till 11 miljoner kronor. Statens livsmedelskommission har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 9 mars 1950 räknat med någon reducering av importen av kaffe under nästa budgetår och uppskattat inkomsterna å titeln till 10 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket förordar, att titeln uppföres med sistnämnda belopp i det slutliga riksstatsförslaget. Härvid har riksräkenskapsverket ej räknat med någon överföring till clearingkassa för kaffe, då ämbetsverket saknar möjlighet att bedöma, i vilken utsträckning dylik överföring kan komma att ske under nästa budgetår.

Tobaksskatt. Denna inkomsttitel beräknades i statsverkspropositionen till 435 miljoner kronor. Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolet har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 3 mars 1950 uppskattat tobaksskatten för nästa budgetår till 420 miljoner kronor. För det löpande budgetåret beräknas skatten till 430 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket beräknar i anslutning till aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolets kalkyl tobaksskatten till 420 miljoner kronor för nästa budgetår.

Omsättnings- och utskänningsskatt å spritdrycker. I statsverkspropositionen har denna titel upptagits till 480 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har i skrivelse till riksräkenskapsverket den 4 mars 1950 uppskattat in-

komsterna å titeln för nästa budgetår till 490 miljoner kronor. För innevarande budgetår beräknas inkomsterna till 480 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket anser sig ej böra föreslå någon ändring av statsverkspropositionens beräkning av denna titel.

Omsättnings- och utskänkningsskatt å vin. Riksräkenskapsverket beräknade i december 1949 denna titel till 36 miljoner kronor, vilket belopp godtog i statsverkspropositionen. Kontrollstyrelsen har nu liksom i sin ursprungliga beräkning uppskattat uppbörden under nästa budgetår till 35 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket finner icke anledning frångå sin tidigare beräkning av uppbörden under budgetåret 1950/51.

Maltdrycksskatt. Denna inkomstitel har i statsverkspropositionen upptagits till 67 miljoner kronor och beräknas till samma belopp av kontrollstyrelsen i dess förnyade beräkning. Riksräkenskapsverket föreslår, att titeln upptages till nämnda belopp i det slutliga riksstatsförslaget.

Skatt å läskedrycker. Kontrollstyrelsen har nu liksom i sin ursprungliga beräkning uppskattat inkomsterna å denna titel under nästa budgetår till 30 miljoner kronor eller samma belopp som i statsverkspropositionen. Riksräkenskapsverket finner ej skäl föreligga att frångå statsverkspropositionens beräkning på denna punkt.

Stattlig nöjesskatt. I statsverkspropositionen har denna skatt upptagits till 45 miljoner kronor. För innevarande budgetår beräknas inkomstiteln lämna en avkastning av 45 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket finner ej anledning föreslå ändring i statsverkspropositionens beräkning.

I propositionen nr 237 har *departementschefen* vidare anfört bl. a. följande:

I det förslag till riksstat för budgetåret 1950/51, som framlades i statsverkspropositionen, uppgingo utgifterna till 4 667 miljoner kronor och de beräknade inkomsterna till 5 139 miljoner kronor. Enligt förslaget skulle man sålunda kunna räkna med ett överskott på 472 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverkets i det föregående redovisade nya beräkningar av vissa större inkomstitlar innebära en nettominskning i förhållande till beräkningarna i statsverkspropositionen med sammanlagt 23 miljoner kronor. Beträffande inkomstiteln preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. ha senare inhämtade uppgifter angående uppbörden och utbetalning till kommunerna icke givit riksräkenskapsverket anledning till ändring i ämbetsverkets tidigare beräkningar, vilka slutade å 2 200 miljoner kronor. Emellertid har ämbetsverket understrukt det osäkerhetsmoment som ligger i svårigheten att beräkna fördelningen av inflytande betalning av kvarstående skatten på löpande och nästa budgetår. Beträffande övriga inkomstitlar, vilka av ämbetsverket underkastats förnyad prövning med ledning av från vederbörande myndigheter införskaffade uppgifter, har ämbetsverket förordat, att följande titlar upptagas med i förhållande till förslaget i statsverkspropositionen minskade belopp, nämligen kupongskatt med 1 miljon kronor, bensinskatt med 10 miljoner kronor, kaffeskatt med 1 miljon kronor samt tobaksskatt med 15 miljoner kronor. Med hänsyn till att förordningen om accis å silke föreslagits skola upphöra att gälla har ämbetsverket utgått från att denna inkomstitel bortfaller nästa budgetår, vilket föranleder en inkomstminskning av 4,3 miljoner kronor. Vidare har riks-

räkenskapsverket förutsatt, att pappersskatten kommer att utgå under hela det löpande budgetåret, och därför föreslagit, att den kvarstående uppbörden ca 7 miljoner kronor även nästa budgetår beräknas under särskild titel. Slutligen har ämbetsverket beräknat en höjning av inkomsterna från domänverket med 1 miljon kronor i förhållande till beräkningen i statsverkspropositionen.

Riksräkenskapsverkets förnyade beräkningar av statsintäkterna för nästa budgetår ha endast i de i det följande berörda fallen givit mig anledning att frängå de i statsverkspropositionen gjorda beräkningarna. Beträffande inkomstiteln preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. föreslår jag med utgångspunkt från riksräkenskapsverkets beräkning, att titeln upptages till 2 200 miljoner kronor. Jag förutsätter därvid, att anståndsfarande icke kommer att tillämpas vid inbetalning av kvarstående skatt i anledning av 1950 års taxering. I statsverkspropositionen upptogs tobaksskatten, som av riksräkenskapsverket då beräknades utfalla med 435 miljoner kronor för det löpande budgetåret, till samma belopp för nästa budgetår. Enligt av riksräkenskapsverket nu lämnade uppgifter beräknas uppbörden för det löpande budgetåret giva 430 miljoner kronor. Ämbetsverket har med hänsyn till en av tobaksmonopolet gjord kalkyl föreslagit en nedräkning i förhållande till det i statsverkspropositionen upptagna beloppet med 15 miljoner kronor. Jag föreslår, att inkomstiteln tobaksskatt för nästa budgetår upptages till samma belopp som det beräknade utfallet för det löpande budgetåret, vilket i förhållande till statsverkspropositionens beräkning innebär en minskning med 5 miljoner kronor. Beträffande inkomstitlarna kupongskatt och skatt å kaffe, för vilka riksräkenskapsverket föreslagit viss nedräkning, ansluter jag mig till riksräkenskapsverkets nu gjorda beräkningar. Jag kommer i det följande närmare behandla frågan om en sänkning av bensinskatten under nästa budgetår ävensom beräkningen av intäkterna av denna skatt. Såsom riksräkenskapsverket föreslagit torde — med hänsyn till att förordningen om accis å silke förutsatts skola upphöra att gälla — denna inkomstitel böra utgå ur riksstatsförslaget för nästa budgetår. Då i propositionen nr 193 föreslagits, att pappersskatten skall avvecklas med utgången av april 1950, torde icke heller denna inkomstitel böra uppföras i riksstatsförslaget. Riksräkenskapsverkets beräkningar i övrigt torde kunna godtagas.

Driftbudgetens utgiftssida kan — såsom i det föregående närmare redovisats — nu beräknas komma att utvisa en ökning på sammanlagt ca 110 miljoner kronor. Huvudparten härav hänför sig till subventionering av införseln av vissa varor och till prisclearing å kaffe å tillhoppa 99 miljoner kronor. De sammanlagda utgifterna å driftbudgeten för nästa budgetår kunna sålunda nu uppskattas till (4 667 + 110 =) 4 777 miljoner kronor.

Departementschefen har därefter i propositionen nr 237 behandlat frågan om den extra bensinskattens fortbestånd och därvid förordat att skattesatserna för bensin och brännolja från och med den 1 januari 1951 skulle sänkas till 25 öre per liter bensin och 20 öre per liter brännolja mot

för närvarande respektive 45 och 34 öre. I anslutning härtill har departementschefen anfört följande:

Den av mig föreslagna skattesänkningen innebär för helt år en skatteminskning för statsverket på omkring 185 miljoner kronor vid nuvarande förbrukning. Konsumtionsökningen vid en skattesänkning skulle enligt bränslekommissionens beräkningar utgöra ca 100 miljoner liter per år, motsvarande en inkomstökning på 25 miljoner kronor. Under ett halvt år skulle intäktsminskningen därför bli ca 80 miljoner kronor. Därutöver kommer inkomsttiteln att belastas med kostnaderna för skatterestitution för vissa lager som finnas i landet vid skattesänkningens genomförande. Denna skatterestitution kan beräknas till ca 40 miljoner kronor. Inkomsttiteln bör därför minskas i förhållande till riksräkenskapsverkets beräkningar med 120 miljoner kronor eller från 420 till 300 miljoner kronor.

Med denna beräkning av bensinskatteintäkterna skulle de totala inkomsterna för nästa budgetår komma att uppgå till 4 998 miljoner kronor, vilket innebär en minskning med 140 miljoner i förhållande till statsverkspropositionen. I enlighet med tidigare anförda beräkningar skulle utgifterna komma att uppgå till 4 777 miljoner kronor. Överskottet skulle sålunda bli 221 miljoner kronor mot 472 miljoner kronor i statsverkspropositionen. Av minskningen på 251 miljoner kronor sammanhänger 130 miljoner med minskade bensinskatteintäkter, 99 miljoner kronor med utgifter för importsubventioner — vilka utgifter förutsattes i statsverkspropositionen men utan angivande av beloppet — samt 22 miljoner kronor med såväl ökade utgifter som minskade inkomster i övrigt.

I statsverkspropositionen genomfördes en uppdelning av budgetöverskottet, som hänfördes dels till den extra bensinskatten, dels till övriga extraordinära skatter samt dels till ett ordinarie budgetöverskott. Beloppen voro respektive 227, 240 och 5 miljoner kronor. En motsvarande uppdelning av det nu beräknade överskottet, varvid subventionerna avräknas på överskottet för övriga extraordinära konsumtionsskatter, ger till resultat, att budgetöverskottet på 221 miljoner kronor fördelar sig med 97 miljoner på bensinskatten och 140 miljoner på övriga extraordinära konsumtionsskatter, medan budgeten i övrigt visar ett underskott på 16 miljoner kronor.

Jag torde vidare få beröra frågan om förbrukningen av reservationsmedel på driftbudgeten. Såsom närmare utvecklats i årets statsverksproposition inträdde under de första åren efter krigets slut en betydande ökning av reservationsmedelsbehållningarna. I anslutning till de inom finansdepartementet under hösten 1947 företagna utredningarna i reservationsmedelsfrågan underströks i statsverkspropositionen till 1948 års riksdag angelägenheten av att komma fram till en avveckling av denna reservationsanhopning. En dylik avveckling påbörjades också under budgetåret 1948/49 och har därefter fortsatt. I finansplanen till årets statsverksproposition förutsattes en fortsatt avveckling av reservationerna på driftbudgeten under löpande budgetår, beräknad till uppåt 200 miljoner kronor. Såsom i det föregående framhållits har riksräkenskapsverket nu uppskattat reservations-

medelsförbrukningen under innevarande budgetår till 260 miljoner kronor. Härvid bör emellertid beaktas, att av nämnda belopp viss del icke representerar en motsvarande belastning av statsverkets kassa; sålunda hänför sig den under finansdepartementet angivna medelsförbrukningen på 45 miljoner kronor väsentligen till avskrivning av vissa tidigare lämnade utlandskrediter. En reservationsmedelsförbrukning av den av riksräkenskapsverket angivna omfattningen innebär, att den totala behållningen av reservationsmedel på driftbudgeten per den 30 juni 1950 kan beräknas ha nedgått till omkring 1 miljard kronor (avskrivningar av nya kapitalinvesteringar ej inräknade). Därav faller omkring hälften på materielanskaffningsanslag under fjärde huvudtiteln, vilka äro i huvudsak bundna genom vidtagna dispositionsåtgärder. På övriga anslag fördela sig reservationsbehållningarna med relativt begränsade belopp.

I årets statsverksproposition har förutsatts, att avvecklingen av reservationsanhopningen på driftbudgeten kommer att fortsätta även under nästa budgetår. Reservationsmedelsförbrukningen torde komma att uppgå till över 100 miljoner kronor — exklusive eventuell förbrukning av reservationsmedel på väganlagen — och komma att huvudsakligen falla på anslagen under fjärde huvudtiteln och avskrivning av nya kapitalinvesteringar. Med den sålunda förutsatta reservationsmedelsförbrukningen under nästa budgetår skulle alltså driftbudgeten kunna beräknas bli ungefär reellt balanserad under 1950/51, om man bortser från automobilskattemedlen.

I detta budgetläge finner jag icke anledning att närmare gå in på frågan om sänkning av övriga indirekta skatter eller de direkta skatterna. Jag anser sålunda budgetläget icke nu möjliggöra ytterligare skattesänkningar utöver borttagandet av pappersskatten och sänkningen av bensinskatten. Vidare förordar jag denna dag — i proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen — att åtgärder vidtagas i syfte att sänka kommunalskatterna, vilket bl. a. medför betydande utgifter för statsverket. Möjligheterna till ytterligare skattesänkningar bli beroende på den fortsatta utvecklingen av statens inkomster och utgifter, som f. n. är mycket svår att beräkna. Så mycket står dock klart, att fortsatta skattesänkningar kunna uppnås endast om en stor återhållsamhet iakttages i fråga om nya statsutgifter.

Jag torde därefter få framlägga förslag rörande grunderna för uttagande av preliminär skatt för inkomst under nästa budgetår. Beträffande procenttalet för nästkommande budgetårs *förre* hälft vill jag erinra om att detta procenttal — jämlikt stadgande i 12 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt — skall bestämmas till samma tal som gällt för innevarande budgetårs senare hälft d. v. s. till 100. Vad åter angår nästkommande budgetårs *senare* hälft, för vilken tid procenttalet icke är i förväg bundet, har jag i det föregående utgått från att någon ändring av den statliga inkomstskatten icke skall äga rum. Jag förordar alltså, att för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser den statliga inkomstskatt, som skall ingå i den preliminära skatten för budgetåret 1950/51, ut-

tages med 100 procent av grundbeloppet såväl för budgetårets förra som för dess senare hälft.

Beträffande den slutliga inkomstskatten på grund av 1950 års taxering vill jag erinra om att denna skatt — jämlikt bestämmelserna i 12 § förordningen om statlig inkomstskatt — automatiskt utgår efter enahanda procenttal av grundbeloppen som gällt med avseende å motsvarande preliminära skatt för kalenderåret 1949.

I anslutning till vad departementschefen sålunda anfört har Kungl. Maj:t i propositionen nr 237 föreslagit riksdagen att *dels* besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1950/51 med 100 procent av grundbeloppet, *dels ock* upptaga inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1950/51 enligt en vid statsrådsprotokollet såsom *Bihang A* fogad specifikation. Denna specifikation överensstämmer med statsverkspropositionens förslag till beräkning av bevilningarna med undantag av att inkomstiteln kupongskatt upptagits till 5 miljoner kronor, att inkomstiteln automobilskattemedel: bensinskatt upptagits till 300 miljoner kronor, att inkomstiteln skatt å kaffe upptagits till 10 miljoner kronor, att inkomstiteln tobaksskatt upptagits till 430 miljoner kronor samt att inkomstiteln accis å silke utgått ur riksstatsförslaget.

De i propositionen nr 237 föreslagna beräkningarna av inkomsterna å de nu nämnda inkomstitlarna innebära således följande *minskningar* i förhållande till statsverkspropositionens motsvarande beräkningar, nämligen kupongskatt med 1 miljon kronor, bensinskatt med 130 miljoner kronor, skatt å kaffe med 1 miljon kronor och tobaksskatt med 5 miljoner kronor, varjämte accis å silke å 4,3 miljoner kronor helt bortfallit. Den sammanlagda minskningen utgör således 141,3 miljoner kronor.

I de likalydande *motionerna* I: 315 och II: 380 har anförts bl. a., att en sänkning av den direkta beskattningen vore en av de väsentliga uppgifterna i nuvarande läge. Det syntes motionärerna lämpligt att riksdagen redan i år markerade sin uppfattning därom genom ett beslut om provisorisk sänkning av den statliga inkomstskatten, även om denna sänkning varken bleve så stor som vore önskvärt eller finge precis den utformning som kunde tänkas bliva bestående. En balanserad budget torde kunna ernås endast genom en beslutsam sparsamhetspolitik. Återhållsamhet med nya kostnadskrävande reformer bleve därför för den närmaste framtiden av nöden. Å andra sidan vore det angeläget att framhålla den gynnsamma verkan en sänkning av den direkta beskattningen med all sannolikhet komme att få på produktion och sparande. Skatteunderlagets storlek komme som följd därav att steg för steg ökas. Motionärerna vore alltså icke villiga att anse att statskassan lede en förlust, som vore lika stor som skattesänkningen. Skattesänkningen borde, såsom motionärerna redan föregående år föreslagit, erhållas genom att uttagningsprocenten för den statliga inkomstskat-

ten sänktes från 100 till 90. En sänkning av denna art skulle medföra en skattelättnad för det stora flertalet skattebetalare. En sådan sänkning skulle medföra minskade inkomster för statskassan med omkring 150 miljoner kronor per budgetår, frånsett de så småningom uppträdande gynnsamma verkningarna på skatteunderlaget. Eftersom motionärerna förordade sänkning fr. o. m. den 1 januari 1951 komme vid två av de sex inbetalningsterminerna omkring 50 miljoner kronor att bortfalla under nästa budgetår. En sänkning av den extra bensinskatten, vilken motionärerna räknade med, kunde väntas innebära minskade statsinkomster på cirka 125 miljoner kronor. Om därtill lades, att vissa subventioner enligt av regeringen uppdragna riktlinjer kanske måste utgå under andra halvåret 1950 med cirka 100—150 miljoner kronor, uppstode en minskning av budgetöverskottet för nästa budgetår med 275—325 miljoner kronor. Då finansministern för nästa budgetår räknade med ett budgetöverskott på omkring 470 miljoner kronor, skulle detta nedgå till 150—200 miljoner kronor. Behovet av budgetöverskottet måste bedömas mot bakgrunden av den prognos som uppgjorts för budgetåret 1950/51. Nationalbudgetdelegationen ansåge därvidlag riskerna för deflation under nästa budgetår vara något större än för en motsatt utveckling. Motionärerna delade denna uppfattning. Under sådana omständigheter torde därför i varje fall en ökning av budgetöverskottet vara obehövlig. En minskning av överskottet av ovan antydd storlek syntes i det läget vara möjlig att genomföra med bibehållen samhälls-ekonomisk balans.

Utskottet. I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att skogsvårdsavgift enligt förordningen om skogsvårdsavgift skall för år 1950 utgå med en och en halv promille. Kungl. Maj:t har vidare i den föreliggande propositionen nr 237 förordnat, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1950/51 med 100 procent av grundbeloppet. I sistnämnda proposition har Kungl. Maj:t slutligen avgivit förslag till beräkning av bevillningarna för budgetåret 1950/51.

I de vid riksdagens början väckta likalydande motionerna I: 315 och II: 380 har yrkats, att det procenttal, med vilket den statliga inkomstskatten skall utgå under den senare hälften av budgetåret 1950/51, skall bestämmas till 90. Motionärerna ha därvid med utgångspunkt från ett i statsverkspropositionen beräknat budgetöverskott för budgetåret 1950/51 av 472 miljoner kronor räknat med att detta budgetöverskott genom en sänkning av den extra bensinskatten och genom ett bibehållande av vissa subventioner under andra halvåret 1950 kunde komma att nedgå till 150 à 200 miljoner kronor. Den av motionärerna föreslagna sänkningen av skatteprocenten skulle minska budgetöverskottet med ytterligare 50 miljoner kronor. En sänkning av skatteprocenten till 90 skulle nämligen för helt budgetår medföra en minskning av statsinkomsterna av omkring 150 miljoner kronor, varav med hänsyn till att endast två av de sex uppbördsterminerna

skulle infalla under budgetåret 1950/51, 50 miljoner kronor skulle belöpa å samma budgetår. Motionärerna funne en minskning av budgetöverskottet av sådan storleksordning möjlig att genomföra med bibehållen samhälls-ekonomisk balans.

Utskottet får i anledning av det i motionerna framställda yrkandet påpeka, att budgetläget för nästkommande budgetår sedan statsverkspropositionen avlämnades i riksdagen avsevärt förändrats. Det siffermässiga överskottet för budgetåret 1950/51, som i statsverkspropositionen beräknades till 472 miljoner kronor, kan, såsom framgår av propositionen nr 237 och utskottets den 4 maj 1950 avgivna betänkande nr 51 rörande skatterna å bensin och brännolja, numera beräknas till allenast omkring 160 miljoner kronor. Denna beräkning har skett med utgångspunkt från att enligt av riksdagen vid gemensam omröstning den 17 innevarande månad fattat beslut sänkningen av skatterna å bensin och brännolja skall träda i kraft först den 1 januari 1951 (jfr utskottets memorial nr 56). En sänkning av procenttalet för uttagande av preliminär skatt för andra hälften av budgetåret 1950/51 till 90 i enlighet med motionärernas förslag skulle medföra en ytterligare minskning av det beräknade siffermässiga överskottet för samma budgetår till 110 miljoner kronor.

En sänkning av den direkta beskattningen är enligt utskottets mening synnerligen önskvärd. Utskottet har dock icke kunnat undgå att känna stark tveksamhet inför tanken att i nuvarande statsfinansiella läge vidtaga en sänkning av skatteprocenten. Vid bedömandet av möjligheten till en sådan sänkning bör hänsyn tagas ej allenast till det beräknade budgetutfallet för nästkommande budgetår utan även till utsikterna i detta hänseende för tiden därefter. Den skatteprocent, som fastställes för senare hälften av nästkommande budgetår, skall författningsenligt iakttagas jämväl under första hälften av budgetåret 1951/52. En nu beslutad sänkning av skatteprocenten får således återverkningar även å budgetutfallet för budgetåret 1951/1952. I realiteten innebär alltså den nu föreslagna sänkningen av skatteprocenten ett inkomstbortfall för de närmaste två budgetåren av minst 150 miljoner kronor, räknat efter nuvarande skatteunderlag. Därest efter beslut vid 1951 års riksdag denna sänkning skulle bibehållas under hela budgetåret 1951/52, blir inkomstbortfallet enbart under samma budgetår efter angiven beräkningsgrund minst 150 miljoner kronor.

I detta sammanhang bör ej heller bortses från den ovisshet, som nu råder angående de statliga utgifternas storlek under de närmaste åren. Utgiftsökningar torde vara att förvänta på flera områden. I statsverkspropositionen har härutinnan erinrats om de ökade kostnader för det rörliga tillägget till de statsanställda, som torde uppstå i samband med upphörandet av den nuvarande inkomststabiliseringen vid årsskiftet 1950/51. Att det i riksstaten beräknade budgetöverskottet under nuvarande ovissa förhållanden icke bör vara alltför knapp tillmätt framgår även av den omständigheten, att budgetöverskottet för innevarande budgetår, som i riksstaten beräknades till 679 miljoner kronor, numera får antagas komma att uppgå till allenast omkring 200 miljoner kronor.

Med hänsyn till vad ovan anförts anser sig utskottet icke kunna tillmötesgå motionärernas förslag. Utskottet tillstyrker således, att skatteprocenten i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag skall för hela budgetåret 1950/51 utgöra 100, varemot utskottet avstyrker motionerna.

Mot det i statsverkspropositionen framlagda förslaget angående skogsvårdsavgiften för år 1950 har utskottet intet att erinra. Utskottet finner ej heller anledning till erinran mot de av departementschefen i propositionen nr 237 gjorda inkomstberäkningarna.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 237 framlagda förslag angående skatteprocenten samt med avslag å de likalydande motionerna I: 315 av herr Elon Andersson m. fl. och II: 380 av herr Ohlin m. fl. besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1950/51 med 100 procent av grundbeloppet;

B) att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående skogsvårdsavgiften besluta, att skogsvårdsavgift enligt förordningen om skogsvårdsavgift skall för år 1950 utgå med en och en halv promille; samt

C) att bevillningarna för budgetåret 1950/51 måtte beräknas sålunda:

	Kronor	Kronor
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	2 200 000 000	
Kupongskatt	5 000 000	
Utskiftningsskatt och ersättningsskatt	1 000 000	
Skogsvårdsavgifter	4 600 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	200 000	
Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtens- skapsskatt	55 000 000	
Lotterivinstskatt	28 000 000	
Omsättnings- och expeditionsstämpel m. m.	43 000 000	2 336 800 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	100 000 000	
Bensinskatt	300 000 000	400 000 000

	Kronor	Kronor
Tullar och acciser:		
Tullmedel	220 000 000	
Varuskatt	150 000 000	
Trafikskatt	35 000 000	
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	3 500 000	
Skatt å kaffe	10 000 000	
Tobaksskatt	430 000 000	
Bännvinstillverkningskatt	20 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av partihan-		
delsbolag	20 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhan-		
delsbolag	30 000 000	
Omsättnings- och utskänkningskatt å sprit-		
drycker	480 000 000	
Omsättnings- och utskänkningskatt å vin..	36 000 000	
Maldrycksskatt	67 000 000	
Skatt å läskedrycker	30 000 000	
Statlig nöjesskatt	45 000 000	1 576 500 000
Postverket (överskott)		15 000 000

Stockholm den 19 maj 1950.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elon Andersson, Sjö Dahl, Velander, Heüman, Franzon, Niklasson, Wehtje*, Falk, Werner och Damström; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Björklund*, Sandberg, Jonsson i Skedsbygd, Orgård, Kristensson i Osby, Sundström, Hagberg i Malmö, Nilsson i Kristinehamn och Sjölin.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer:

I) av herrar *Elon Andersson, Sandberg, Kristensson* i Osby och *Sjölin*, vilka anfört följande:

»Under efterkrigsåren har en viss sänkning av skattetrycket från den under krigsåren uppnådda höga nivån genomförts. Därvid har helt naturligt en sänkning av vissa indirekta skatter, som hårt belastat de mindre inkomst-

tagarnas konsumtion, genomförts, i främsta rummet genom omsättningsskattens borttagande. Önskvärdheten av att genom en sänkning även av de direkta skatterna till staten ytterligare lindra det hårda skattetrycket är dock uppenbar och vitsordas även av utskottet. Betydelsen av att ett orimligt högt skattetryck undgås har ofta och med rätta påpekats under senare års skattedebatter. En skattesänkning medför en stimulerande effekt på produktion och sparande. Enligt vår mening gör man sig skyldig till ett mycket allvarligt misstag, om skattepolitikens inverkan på nationalinkomst och därmed på skatteinkomsterna förbises. Å andra sidan är det uppenbart, att de gynnsamma verkningarna av en skattesänkning på produktion och statsinkomster först uppträder så småningom och inte kan väntas bli av någon mera betydande storleksordning under det första år skattesänkningen genomföres.

I motionerna I: 315 och II: 380 har föreslagits, att som provisorium i avvaktan på slutförandet av utredningar inom 1949 års skatteutredning en sänkning av uttagningsprocenten från 100 till 90 skulle genomföras från 1 januari 1951. Därigenom skulle statskassans inkomster under nästkommande budgetår minskas med ungefär 50 milj. kr.

Enligt vår mening lämnar statens finansiella resurser utrymme för en sänkning av den direkta beskattningen av föreslagen storlek. Vi vilja dock starkt framhäva att den endast synes vara möjlig, om under de kommande åren stor återhållsamhet iakttages i fråga om statsutgifterna.

Nästkommande budgetår företer driftbudgeten enligt nu tillgängliga beräkningar ett överskott av ungefär 160 milj. kr. Skatteintäkternas nedgång i samband med bensinskattens sänkning med 20 öre vid årsskiftet är dock enligt vår mening för högt beräknad, varför överskottet snarast kan väntas uppgå till 185 milj. kr. Även efter ett beslut om sänkning av den statliga inkomstskatten med en tiondel skulle alltså ett budgetöverskott på ungefär 135 milj. kr. återstå. Vi tillägga, att om sänkningen av bensinskatten genomförts redan den 1 juli men å andra sidan de reduktioner av vissa subventioner beslutats, som från vårt håll i annat sammanhang förordats, skulle likväl ett budgetöverskott ha kvarstått på omkring 100 milj. kr.

Den vid nyåret 1951 sannolika höjningen av levnadskostnaderna och därmed följande ökning av statsutgifterna kommer att belasta statskassan redan under senare hälften av budgetåret 1950/51. Med en allmän höjning av inkomstnivån följer emellertid å andra sidan ökade inkomster särskilt av den direkta beskattningen, varför den därav följande nettobelastningen icke torde ha någon väsentlig betydelse.

En nu beslutad sänkning av den statliga inkomstskatten kommer att påverka det statsfinansiella läget även under budgetåret 1951/52. Under i övrigt lika förutsättningar skulle statsinkomsterna genom den föreslagna skattesänkningen då nedgå med ytterligare 100 milj. utöver de 50 milj., som belasta budgetåret 1950/51. Dessutom reduceras inkomsterna från bensinskatten, varjämte en jämkning av reglerna för familjebeskattningen kan redan under detta år komma att medföra någon reduktion av skatteintäk-

terna. Det är likaledes uppenbart, att en ökning av statsutgifterna är att förutse, även om man räknar med en fortsatt stark begränsning i fråga om nya utgifter. Statsbidragen till kommunerna i anledning av de höjda kommunala ortsavdragen komma att delvis belasta budgeten redan under budgetåret 1951/52. Levnadskostnadernas stegring i samband med subventionernas borttagande gör det sannolikt, att ökade tillägg till löner åt statstjänstemän och höjda tillägg till folkpensionärerna måste utgå. Därtill komma de automatiska utgiftsstegringarna och måhända ökade kostnader för försvaret.

Emot detta kunna emellertid ställas vissa besparingar och inkomstökningar. En avveckling enbart av de genom devalveringen införda subventionerna kommer att medföra en besparing av omkring 100 milj. Det förefaller möjligt, att även subventionerna på livsmedel kunna reduceras steg för steg under kommande år. Den automatiska inkomstökning, som staten har att påräkna genom nationalinkomstens fortskridande stegring, kommer att uppgå till betydande belopp. Den av produktivitsstegringen föranledda ökningen av nationalinkomsten har under de senare åren uppgått till 3 å 4 procent om året. Eftersom marginalskatten på inkomstökningen överstiger den genomsnittliga skatteprocenten synes det naturligt att förvänta att skatteinkomsterna stiga något snabbare än nationalinkomsten. En därav föranledd höjning av statens inkomster av direkta och indirekta skatter med 4 å 5 procent förefaller därför icke osannolik. I den mån subventionernas avveckling medför en allmän höjning av inkomstnivån under nästa år kommer dessutom statskassan att i ökade skatteinkomster erhålla ett icke ringa belopp utöver det, som blir resultatet av den normala kvantitativa expansionen inom näringslivet.

En försiktig beräkning av å ena sidan inkomstbortfall och ökade utgifter och å andra sidan besparingar och inkomststegringar under budgetåret 1951/52 i jämförelse med budgetåret 1950/51 leder oss fram till en ökning av de förstnämnda posterna med omkring 550 miljoner och de senare med omkring 450 miljoner kronor. Budgetöverskottet, som för budgetåret 1950/51 av oss beräknats till omkring 135 miljoner, skulle därigenom för budgetåret 1951/52 nedgå med omkring 100 miljoner, men utrymmet skulle dock vara tillräckligt för att möjliggöra en balanserad budget även för budgetåret 1951/52.

Genom den höjning av pris- och inkomstnivån, som under senare år ägt rum, kommer en person med i viss mån höjd inkomst icke att ha någon höjd levnadsstandard men däremot beskattas hårdare än som vid framställandet av skatteskalorna avsågs. Denna icke avsedda skärpning av det direkta skattetrycket är det enligt vår mening angeläget att avlägsna. Frågan gäller alltså ej om den för några år sedan beslutade direkta beskattningen skall bestå, utan om en icke förutsedd skärpning av beskattningen skall fortsätta att äga bestånd. Svaret blir enligt vår mening nekande.

Mot det i motionerna framförda förslaget har gjorts den invändningen, att en procentuell sänkning av den statliga inkomstskatten medför en jäm-

förelsevis liten lättnad i de lägre inkomstgrupperna. Den kommitté, som utarbetade de nu gällande skalorna för inkomstbeskattningen, förutsatte dock att en variation av uttagningsprocenten skulle kunna ske i nu föreslagen omfattning. Det kan därtill framhållas, att resultatet av de skattesänkningar, som företagits efter kriget beträffande direkta och indirekta skatter, nu föreslagen skattesänkning inberäknad, innebära en procentuellt mångfaldigt större sänkning för de lägre inkomsttagarna än för de högre. Vi vilja dessutom än en gång understryka, att verkningarna av en skattesänkningsspolitik böra bedömas med hänsyn tagen till de stimulerande verkningarna på produktion och nationalinkomst och därmed på levnadsstandarden för alla folkgrupper.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställas,

A) att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 237 framlagda förslag angående skatteprocenten och med bifall till de likalydande motionerna I: 315 av herr Elon Andersson m. fl. och II: 380 av herr Ohlin m. fl. besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för förra hälften av budgetåret 1950/51 med 100 procent av grundbeloppet och för senare hälften av samma budgetår med 90 procent av grundbeloppet;

B) att riksdagen måtte — — — (= utskottet s. 20 rad 18 —rad 22 uppifrån) — — — halv promille; samt

C) att bevillningarna för budgetåret 1950/51 måtte beräknas sålunda:

	Kronor	Kronor
Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Skatt å inkomst och förmögenhet m. m.	2 150 000 000	
Kupongskatt	5 000 000	
— — — (= utskottet s. 20 rad 12—rad 4 nedifrån)		
Omsättnings- och expeditionsstämplor m. m.	43 000 000	2 286 800 000
Automobilskattemedel:		
— — — (= utskottet s. 20 rad 3 nedifrån—s. 21 rad 20 uppifrån) — — —		
Postverket (överskott)		15 000 000.»

II) av herrar *Velander, Niklasson, Wehtje, Werner, Jonsson* i Skedsbygd och *Hagberg* i Malmö, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t föreslagit — — — (= utskottet s. 18 rad 21 nedifrån—s. 19 rad 3 uppifrån) — — — att genomföra med bibehållen samhällsekonomisk balans.

Utskottet vill allvarligt framhålla nödvändigheten av en *rationell* och *varaktig* sänkning av den direkta beskattningen. Utskottet åsyftar härvid icke endast den statliga inkomstbeskattningen utan jämväl övriga former av direkt beskattning. Riktpunkten för en dylik angelägen reform bör vara skattelättnad för *alla*.

En sådan allmän skattelättnad utgör otvivelaktigt en kraftig stimulans till ökat sparande och stegrad produktion. Det nuvarande höga skattetrycket motverkar dessa för vår allmänna utveckling nödvändiga förutsättningar. Den enskilde individen liksom ock företagsamheten i stort känna sig hämmade i sin produktiva verksamhet av det höga skattetrycket. Företagarandan och viljan att taga risker befordras icke genom att det allmänna lägger beslag på en alltför stor andel av verksamhetens resultat, om detta blir positivt, medan företagaren själv får bära hela risken av ett misslyckande. Känslan av att det rådande skattetrycket är alltför högt framträder inom allt bredare lager av vårt folk. Uppfattningen om att en lättnad i detta skattetryck måste åvägabringas återspeglas jämväl i tillsättandet av 1949 års skatteutredning med direktiv bl. a. att söka utvägar till nedbringande av skatterna. Denna utredning kommer givetvis att i sitt arbete söka nå fram till förslag, ledande till bestående skattesänkningar, så långt möjligheter härtill förefinnas.

Möjligheten att lätta skattebördan sammanhänger emellertid intimt med statsmakternas vilja och förmåga att särskilt i nuvarande läge iakttaga den största aktsamhet vid fattande av beslut om nya statsutgifter resp. vidtagande av åtgärder, som kunna leda till undan för undan ökade anslagskrav. Kontrollen över de s. k. automatiska utgiftstegringarna måste upprätthållas och en sänkning av vissa nu utgående anslag måste tagas under omprövning.

Vid bedömandet av det aktuella statsfinansiella läget och förutsättningarna för en omedelbar skattesänkning — i form av en reduktion av uttagningsprocenten — bör bringas i erinran, att budgetläget för nästkommande budgetår, sedan statsverkspropositionen avlämnades till riksdagen, försämrats. Det siffermässiga överskottet för budgetåret 1950/51, som i statsverkspropositionen beräknades till 472 miljoner kronor, kan, såsom framgår av propositionen nr 237 och utskottets den 4 maj 1950 avgivna, av riksdagen numera godkända betänkande nr 51 rörande skatterna å bensin och brännolja, beräknas till omkring 160 miljoner kronor. En sänkning av procentalet för uttagande av preliminär skatt för andra hälften av budgetåret 1950/51 till exempelvis 90 skulle medföra en ytterligare minskning av det beräknade siffermässiga överskottet för samma budgetår till omkring 110 miljoner kronor.

Ävenledes bör i förevarande sammanhang erinras om uttalandet i statsverkspropositionen till årets riksdag att under budgetåret 1950/51 torde komma att anmäla sig utgiftsbehov av betydande storlek, vilka icke beaktats vid uppgörandet av riksstatsförslaget. Utskottet åsyftar härvid de ökade utgifter för det rörliga tillägget till de statsanställda, som kunna vara att förvänta i samband med upphörandet av den nu förda inkomst- och stabiliseringspolitiken med årsskiftet 1950/51. Om exempelvis en höjning av detta rörliga tillägg från 12 till 18 procent skulle visa sig ofrånkomlig, torde de sammanlagda merkostnaderna i förhållande till de beräkningar, som ligga till grund för riksstatssiffrorna, komma att uppgå till 40 å 50 miljoner kronor, varmed budgetöverskottet alltså skulle komma att ytterligare reduceras.

Möjligheterna till en sådan sänkning av uttagningsprocenten, som i ovan nämnda motioner ifrågasatts, kunna givetvis ej bedömas allenast med hänsynstagande till det beräknade budgetutfallet för nästkommande budgetår. Även de statsfinansiella möjligheterna för tiden därefter måste beaktas. Den skatteprocent, som fastställes för senare hälften av nästkommande budgetår, skall författningsenligt iakttagas jämväl under första hälften av budgetåret 1951/52. En nu beslutad sänkning av skatteprocenten får således återverkningar även å budgetutfallet för budgetåret 1951/52. I realiteten innebär alltså en dylik sänkning av skatteprocenten ett inkomstbortfall för de närmaste två budgetåren av omkring 150 miljoner kronor med utgångspunkt från nuvarande skatteunderlag. Utskottet vill i detta sammanhang även erinra om att i det ovan nämnda siffermässiga budgetöverskottet för 1950/51 på 160 miljoner kronor ingå intäkter av den extra bensinskatten, vilka medel dock enligt riksdagens beslut skola helt användas för vägväsendets finansiering.

Utskottet finner jämväl påkallat att här rikta uppmärksamheten på de nya krav på statskassan, vilka, utöver utgiftsökningar av automatisk karaktär, på något längre sikt komma att anmäla sig. Sålunda förutsätter ett riksdagens godkännande av utskottets betänkande nr 57 med förslag till höjning av de kommunala ortsavdragen ett betydande statsbidrag till kommunerna m. m. redan under budgetåret 1951/52. Härtill kommer, att den arbetande försvarskommittén, enligt vad som förljudes, avser att framlägga förslag om avsevärt ökade anslag till försvarsväsendet.

Ovan antydda omständigheter föranleda enligt utskottets mening betänkligheter mot att *nu* företaga en sänkning av uttagningsprocenten av tillfällig natur, hur önskvärd och nödvändig en sådan skattesänkning än får anses vara. En tillfällig skattesänkning av ifrågasatt karaktär skulle icke heller beröra skattesystemet såsom sådant. Detta skulle sålunda alltjämt bestå med dess enligt utskottets uppfattning synnerligen betänkliga utformning i skilda hänseenden, ledande till en framträdande brist på jämlikhet och rättvisa de skattskyldiga emellan.

Ehuru utskottet finner en skattesänkning synnerligen önskvärd, anser sig utskottet med hänsyn till vad i det föregående anförts icke kunna biträda

motionärernas förslag. Utskottet förväntar emellertid att 1949 års skatteutredning skall kunna i så god tid avsluta sitt arbete för översyn av skattefrågan i dess helhet, att därav föranledda förslag rörande en från grunden gående reformering av vårt skattesystem samt en därtill knuten bestående skattelättnad skola kunna föreläggas 1951 års riksdag.

Mot det i statsverkspropositionen framlagda förslaget angående skogsvårdsavgiften för år 1950 har utskottet intet att erinra. Utskottet finner ej heller anledning till erinran mot de av departementschefen i propositionen nr 237 gjorda inkomstberäkningarna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte — — — (= utskottet s. 20 rad 10
uppifrån—s. 21 rad 20 uppifrån) — — —
Postverket (överskott) 15 000 000.»
